

2023-08-25

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2023-00285

Motion – Buffertzoner intill skyddad natur *motion den 20 mars 2023 av Desha Svenneborg m.fl. (MP)*

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige noterar att Nacka kommun redan arbetar aktivt med gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse i nya detaljplaner för att undvika ingrepp i naturen. Det behövs därför ingen sådan utredning som föreslås i motionen eftersom det redan idag finns ett etablerat arbetssätt.

Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna föreslår att kommunen utreder hur gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse kan planeras för att undvika ingrepp i naturen.

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till natur- och trafiknämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen via kommunstyrelsens miljöutskott och kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott. Natur- och trafiknämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden samt kommunstyrelsens miljöutskott har beslutat att lämna förslag till beslut till kommunfullmäktige. Juridik- och kanslistaben har i detta ärende, som går via stadsutvecklingsutskottet till kommunstyrelsen och vidare till kommunfullmäktige, gjort en samlad bedömning av förslagen i motionen utifrån kommunstyrelsens perspektiv

Kommunen är medveten om problematiken med att träd i reservatsgräns nära bebyggelse kan komma att utgöra riskträd och behöva tas ner. Därför arbetar kommunen redan idag aktivt för att om möjligt skapa buffertzoner i de detaljplanearbeten som sker i anslutning till befintliga naturreservat samt skyddad natur eller där detaljplanearbete och pågående reservatsbildning sker parallellt. Detta sker genom att ett antal meter av detaljplaneområdet avsätts som naturmark med funktionen buffertzon. Två detaljplaner

där detta har genomförts är Ryssbergen och Myrsjö Sportcentrum. I Kummelbergets verksamhetsområde pågår planarbete med bland annat buffertzoner.

Ärendet

Förslagen i motionen

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 mars 2023 lämnade Desha Svenneborg m.fl. (MP) in en motion. I motionen föreslås följande:

- Att kommunen utreder hur gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse kan planeras för att undvika ingrepp i naturen.

Beredning av motionen

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till natur- och trafiknämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen via kommunstyrelsens miljöutskott och kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott. Natur- och trafiknämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden samt kommunstyrelsens miljöutskott har beslutat att lämna förslag till beslut till kommunfullmäktige, vilka det redogörs för nedan. Juridik- och kanslistaben har, utifrån nämndernas och utskottets synpunkter, gjort en samlad bedömning av förslagen i motionen utifrån kommunstyrelsens perspektiv.

Natur- och trafiknämndens synpunkter på motionen

Natur- och trafiknämnden beslutade den 20 juni 2023 att föreslå att kommunfullmäktige bifaller motionen om att skapa buffertzoner när nya detaljplaner tas fram i anslutning till naturreservat eller skyddad natur.

I tjänsteskrivelsen framkommer följande bedömning från enheten offentlig utemiljö.

Enheten är medveten om problematiken med att träd i reservatsgräns nära bebyggelse kan komma att utgöra riskträd och behöva tas ner. Därför arbetas det redan idag aktivt för att om möjligt skapa buffertzoner i de detaljplanearbeten som sker i anslutning till befintliga naturreservat eller där det pågår reservatsbildning. Detta sker genom att ett antal meter av detaljplaneområdet avsätts som naturmark med funktionen som buffertzon. Två detaljplaner där detta har genomförts är Ryssbergen och Kummelbergets verksamhetsområde men det finns även exempel på detaljplaner där detta inte har genomförts. I områden med redan befintlig bebyggelse och byggrätter i anslutning till naturreservaten kan man inte efterskapa buffertzoner. För att buffertzonen ska fungera som ett effektivt skydd för naturen vid reservatsgränsen behöver det även finnas en zon med prickmark inom kvartersmarken närmast buffertzonen. Detta gör att naturmarken i buffertzonen kan förbli orörd vid byggnation. Utan prickmark finns risk att buffertzonen påverkas av markarbeten, används för körning med maskiner eller för upplag. Genom att

befintlig natur behålls intakt i buffertzonen kommer naturen i reservatet skyddas från både direkt och indirekt påverkan, exempelvis genom att kanteffekter på grund av exploatering undviks. En buffertzon ser även till att uppfylla syftet med det skyddade området, vilket i Nacka många gånger är både att bevara biologisk mångfald och värden för friluftslivet. Storleken på buffertzonen bör utredas utifrån vad som är lämpligt i varje enskilt fall.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter på motionen

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutade den 30 augusti 2023 att föreslå kommunfullmäktige att besluta följande. Nacka kommun arbetar aktivt med gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse i nya detaljplaner och motionen kan därför anses bifallen. Någon utredning behövs dock inte eftersom det redan idag finns etablerade arbetssätt för detta.

I tjänsteskrivelsen till miljö- och stadsbyggnadsnämnden framkommer följande bedömning från planenheten.

Planenheten är medveten om problematiken och arbetar därför aktivt med frågan. Om möjligt skapas buffertzoner i de detaljplanearbeten som sker i anslutning till befintliga naturreservat samt skyddad natur eller där detaljplanearbete och pågående reservatsbildning sker parallellt. Det sker genom att ett antal meter av detaljplaneområdet avsätts som naturmark med funktionen buffertzon. Två detaljplaner där detta har genomförts är Ryssbergen och Myrsjö Sportcentrum. I Kummelbergets verksamhetsområde pågår planarbete med bland annat buffertzon.

För att buffertzonen ska fungera som ett effektivt skydd för naturen i reservatsgränsen behöver det även finnas en zon med prickmark inom kvartersmarken närmast buffertzonen. Detta gör att naturmarken i buffertzonen kan förbli orörd vid byggnation. Utan prickmark finns risk att buffertzonen påverkas av markarbeten, används för körning med maskiner eller för upplag. Genom att befintlig natur behålls intakt i buffertzonen kommer naturen i reservatet skyddas från både direkt och indirekt påverkan, exempelvis genom att kanteffekter på grund av exploatering undviks. Kanteffekter betyder att ett naturområde påverkas en bit in från den exploaterade marken. Bland annat påverkas mikroklimat, stormtålighet, vattentillgång mm. Om det finns en buffertzon blir det den som får merparten av den negativa påverkan och inte den skyddade naturen.

En buffertzon ser även till att uppfylla syftet med det skyddade området, vilket i Nacka många gånger är både att bevara biologisk mångfald och värden för friluftslivet. Storleken på buffertzonen bör utredas utifrån vad som är lämpligt i varje enskilt fall.

Nacka kommun arbetar aktivt med gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse i nya detaljplaner och motionen kan därför anses bifallen. Någon utredning behövs dock inte eftersom det redan idag finns etablerade arbetssätt för detta. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Kommunstyrelsens miljöutskotts synpunkter på motionen

Kommunstyrelsens miljöutskott beslutade den 23 augusti 2023 att föreslå kommunfullmäktige att besluta följande. Nacka kommun arbetar aktivt med gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse i nya detaljplaner och motionen kan därför anses bifallen. Någon utredning behövs dock inte eftersom det redan idag finns etablerade arbetssätt för detta.

I tjänsteskrivelsen till kommunstyrelsens miljöutskott anges följande. Idag arbetar vi i Nacka med kommunens miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen. Det innehåller åtgärder för att främja den biologiska mångfalden, bland annat genom att skydda träd med höga naturvärden. Arbetet med miljö- och klimatambitioner inleds i detaljplaneskedet.

Ingrepp på skyddsvärda träd ska i största möjliga mån undvikas och kommunen arbetar redan idag aktivt med detta i nya detaljplaner. I nya detaljplaner anges en buffertzon av naturmark (N) mot naturreservat. Detta har gjorts i nyligen lagakraftvunna detaljplaner för Ryssbergen, Myrsjö sportcentrum, Sarvträsk i Orminge samt i pågående detaljplaner för bland annat Volten och Amperen. Även vid kraftledningsstråket i Orminge, Kummelbergets verksamhetsområde samt idrottshallen i Ektorp.

Det är inte möjligt att lägga in buffertzoner i alla gällande planer och det är inte heller alltid motiverat att göra en ny planläggning såvida inte äldre planer ändras av andra skäl. Då kan justeringar göras om det finns utrymme.

Det är vanligt förekommande att reservatsgränser ligger nära befintlig bebyggelse och buffertzoner är svårt att få till i efterhand. Detta eftersom det innebär att man då skulle behöva inkräkta på privata småhustomter alternativt upphäva en del av reservaten, båda alternativen är komplicerade och svårarbetade. I kommunens översiktsplan kan frågan till viss del hanteras men riskerar där att bli alltför övergripande. Varje område är unikt och ser olika ut vad kommer till de naturvärden som finns. Med anledning av att förutsättningarna därmed skiljer sig åt områden emellan bör storlek och utformning av en buffertzon utredas i varje enskilt fall.

Juridik- och kanslistabens utredning och bedömning

Det kan konstateras att det finns skilda uppfattningar inom kommunen gällande huruvida det finns ett behov av att utreda hur gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse kan planeras för att undvika ingrepp i naturen.

Planprocessen går ut på att pröva lämplig markanvändning och det innefattar många olika faktorer. Det som styr planenhetens bedömning av lämpligheten styrs av plan- och bygglagen (2010:900). Hela syftet med detaljplaneringen är att reglera och fastställa en lämplig användning av mark- och vattenområden. I många fall är det helt enkelt platsbrist som gör att det inte bedöms vara möjligt att skapa en buffertzona. Det krävs en utredning i varje enskilt fall för att få tillräckligt underlag för att kunna göra avvägningar mellan olika intressen.

Planenheten strävar numera alltid efter att tillskapa en buffertzona i nya detaljplaner när det gäller gränserna mellan skyddad natur och bebyggelse och det görs i stor utsträckning sedan kommunen började arbeta på detta sätt.

Juridik- och kanslistaben kan, mot bakgrund av vad som kommit fram i utredningen i ärendet, konstatera att Nacka kommun redan arbetar aktivt med gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse i nya detaljplaner för att undvika ingrepp i naturen. Juridik- och kanslistaben instämmer därför i miljö- och stadsbyggnadsnämndens och kommunstyrelsens miljöutskotts bedömning att det redan finns ett etablerat arbetssätt och att det därför inte behövs en sådan utredning som föreslås i motionen.

Ekonomiska konsekvenser

I och med att kommunen arbetar aktivt med gränsen mellan skyddad natur och bebyggelse i nya detaljplaner kan kostnaden för hantering av riskträd i naturreservaten komma att minska. I och med ökad omfattning av buffertzoner finns en risk för minskat antal byggrätter i de detaljplaner som tas fram i anslutning till naturreservat eller annan skyddad natur vilket kan ha ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Konsekvensen av att tillskapa buffertzoner blir att gröna miljöer med högt natur- och rekreationsvärde skyddas för nästa generation vilket är positivt för barn. Om mindre mängd friyta kan skapas inom kvartersmarken kan det dock vara negativt för barnen som bor där.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 25 augusti 2023

Bilagor

1. Motionen
2. Protokollsutdrag från natur- och trafiknämndens sammanträde 2023-06-20
3. Protokollsutdrag från miljö- och stadsbyggnadsnämndens sammanträde 2023-08-30
4. Protokollsutdrag från kommunstyrelsens miljöutskotts sammanträde 2023-08-23

Christopher Arontaus
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Julia Tham
Utredare
Juridik- och kanslistaben